

'POVRATAK ISELJENIH ili odluka da glasuju u inozemstvu smanjuju šanse predsjednici za drugi mandat'

Razgovarala ZRINKA VRABEC MOJZEŠ Fotografije PIXSELL

Tijekom prve polovice lipnja bila je prilična gužva u Dubrovniku, gdje je dvoje hrvatskih europarlamentaraca - Tonino Picula i Dubravka Šuica - u roku od samo dva tjedna organiziralo konferencije na istu temu, a to je ulazak Hrvatske u Schengen. Prvo je Dubravka Šuica, koja kao članica HDZ-a pripada Europskoj pučkoj stranci, na Sveučilištu u Dubrovniku organizirala skup "Jača schengenska zona - Schengen kao jamstvo sigurnosti europskih građana", a potom je uslijedila međunarodna konferencija "Schengen - postignuća i očekivanja" u organizaciji Picule, na kojoj su sudjelovali predstavnici Europske komisije i Parlamenta te Ministarstava unutarnjih poslova Hrvatske, Rumunjske i Bugarske. Budući da je Tonino Picula podnio amandman kojim se traži da Hrvatska uđe u Schengen čim ispunji tehničke uvjete, koji je usvojio Odbor za gradanske slobode, pravosude i unutarnje poslove (LIBE) Europskog parlamenta, prvi je i najavio održavanje ovakve konferencije pa se čini da je umjesto zajedničkog djelovanja u interesu Hrvatske, došlo do međustranačkog europskog prepucavanja. I Picula i Šuica su političari, broje posljednju godinu mandata u Europskom parlamentu i podjednako ovise o volji predsjednika svojih stranaka prilikom sastavljanja lista za europske izbore sljedeće godine. Kao član Kluba zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata, Pićula je bio vrlo aktivan u Europskom parlamentu, prvenstveno baveći se temama zaštite otoka, maritimne baštine i hrvatskog ribarstva. Predsjednik je Izaslanstva EU parlamenta za odnose s Bosnom i Hercegovinom i Kosovom i član Konferencije predsjednika izaslanstava, Odbora za vanjske poslove, Pododbora za sigurnost i obranu, kao i Izaslanstva u skupštini Euronesta, te zamjenik u Izaslanstvu u Odboru za regionalni razvoj i u Izaslanstvu u Odboru za stabilizaciju i pridruživanje Srbije Europskoj uniji. U razgovoru za Nacional dotaknuo se bitnih aspekata hrvatskog članstva u Europskoj uniji te situacije u državi i svojoj stranci.

NACIONAL: Organizirali ste međunarodnu konferenciju u Dubrovniku pod nazivom "Schengen - postignuća i očekivanja". Sličnu konferenciju na istom mjestu

prije vas organizirala je i Dubravka Šuica. Kako to, zašto se niste uskladili ili je napravili zajedno?

Kao zastupnik u Europskom parlamentu član sam i pododbora SEDE zaduženog za pitanja sigurnosti i obrane. U kontinuitetu se bavim tim područjem od 2013. godine. Prošle godine organizirao sam u Dubrovniku međunarodnu konferenciju "Europska obrambena unija - između potrebe i mogućnosti" na kojoj su sudjelovala, između ostalih eminentnih panelista, čak tri ministra obrane - iz Hrvatske, BiH i Crne Gore. Moja politička grupa socijalista i demokrata potakla je sazivanje posebne plenarne sjednice na temu Schengena. Uz to, jedini sam hrvatski zastupnik koji je podnio amandmane

pravosuda i borbe za korupciju za Rumunjsku, a u slučaju Bugarske se pored toga prati i borba protiv organiziranog kriminala. Za okončanje nadzora Bugarska mora ispuniti još šest mjerila, a Rumunjska četiri. S druge strane, premda manjak rezultata u praćenim područjima pruža alibi nekim članicama da blokiraju njihov ulazak u prostor bez unutarnje granične kontrole, opća razina nepovjerenja koja danas vlada unutar EU-a otežava i prolongira procese proširenja kako same Unije, tako i Schengena. Bez obzira na trenutnu političku klimu, Hrvatska treba dovršiti rad na ispunjavanju tehničkih kriterija jer samo tako može eventualno blokiranje u Europskom vijeću ogoliti kao nečije bilateralno ucjenjivanje.

NACIONAL: Hrvatskoj ozbiljno prijeti da postane emigrantski hot-spot. Kakvo je rješenje ponuđeno i je li ponuđeno s vaše konferencije?

Jedan od zaključaka konferencije u Dubrovniku jest da moraju postojati podijeljena odgovornost i povjerenje država članica u pogledu nadzora zajedničkih granica EU-a, odnosno jačanje integriranog upravljanja tim granicama. Usprotivili smo se ponovnom uvođenju granica koje razdvajaju i dijele gradiće države članice. Nažalost, neke države očito su spremne žrtvovati dostignutu slobodu kretanja kao odgovor na neuspjeh u traženju boljih zajedničkih rješenja u sigurnosnim i migracijskim politikama. Odbili smo zahtjeve o militarizaciji hrvatskih granica u sučeljavanju s mogućim novim migrantskim valom. Dio rješenja vidimo u koordiniranom djelovanju graničnih policija svih zemalja na izbjegličkim pravcima, posebice usmjerrenom prema krijućim ljudima, kao i većem izdvajaju EU-a za skrb o izbjeglicama u prihvatnim centrima. Radi se, međutim, o fenomenu koji od 2015. trese temelje cijelog EU-a i nije realno očekivati da ga mogu riješiti zemlje europskog jugoistoka opterećene vlastitim kognitivnim političkim, socijalnim i financijskim deficitima.

NACIONAL: Kako ste vi i vaše kolege u EU parlamentu shvatili preporeke Hrvatskoj koje je nedavno uputila Europska komisija? To su jačanje fiskalnog okvira, što uključuje i uvođenje poreza na nekretnine, reformu mirovinskog sustava i kažnjavanje ranog

na ovogodišnje izvješće o funkcioniranju Schengena i svi su usvojeni. Drago mi je što moj predani rad na uključenju Hrvatske u schengenski prostor inspirira i potiče aktivnost i drugih kolega.

NACIONAL: Nedavno je prihvaćen vaš amandman prema kojem će kada jednom budu ispunjeni svi kriteriji, Hrvatska ući u Schengen. Kakve su garancije da će se to doista dogoditi, budući da su Rumunjska i Bugarska odavno ispunile kriterije, a ne mogu ući jer ih blokiraju određene zemlje članice?

Treba napomenuti da postoji važno formalno razlikovanje naše zemlje u odnosu na Rumunjsku i Bugarsku. Kada su 2007. godine ušle u EU, nad njima je uspostavljen monitoring u području

Tonino Picula

interview

FOTO: SANDRA SIMUNOVIC/PIXSELL

'IMUNOST VLADE NA VELIKE AFERE
trajat će dok postoji imunost vodstva SDP-a na potrebu da adekvatno reagira na unutarnje probleme koji opterećuju stranku i tako slabe njen utjecaj u društvu. Nažalost, taj put u relevantnost može trajati dugo'

■ 'ODBILISMO ZAHTJEVE O MILITARIZACIJI HRVATSKIH GRANICA U SUČELJAVANJU S MOGUĆIM NOVIM MIGRANTSkim VALOM. DIO RJEŠENJA VIDIMO U KOORDINIRANOM DJELOVANJU GRANIČNIH POLICIJA SVIH ZEMALJA NA IZBJEGLIČKIM PRAVCIMA'

FOTO: VINCENT VAN DOORNICK

TONINO PICULA S POVJERENICOM ZA REGIONALNI RAZVOJ CORINOM CRETU NA KONFERENCIJI O BUDUĆNOSTI EUROPSKIH OTOKA KOJU JE PICULA ORGANIZIRAO U TRAVNU OVE GODINE, U BRUXELLESU

19.6.2018 | NACIONAL

umirovljenja, reformu javne uprave i privatizaciju državnih poduzeća. Naime, preporuke su iste kao lani, što znači da niti jedna reforma nije provedena, a premijer je to krajnje relativizirao?

Iako je, u odnosu na lani, broj preporuka Europske komisije smanjen s pet na četiri, to ni na koji način ne može biti razlog za zadovoljstvo, ali ni relativizaciju poruka Komisije. Naime, u sadržajnom smislu u preporukama nema značajnih promjena. A to je porazna činjenica - ništa od najavljenih reformi nije provedeno pa Komisija mora ponovno upozoravati Vladu na - isto! Time se samo, nažalost, podupire slika Hrvatske koja zna napisati dokumente, koja zna napisati Nacionalni program reformi, ali ih ne provodi - ili vrlo malo od onoga što je sama odredila da će učiniti - ne zbog Europe i Komisije, nego zbog sebe i svojih građana. Ova 2018. mogla je biti odlična godina za reforme jer nije izborna godina. Nažalost, ta je prilika propuštena i bojim se da se gajenjem nerealnog optimizma o uspješnoj Hrvatskoj, kao i relativizacijom važnih sugestija, samo politički kupuje vrijeme. To dugoročno ima značajno negativne efekte. Podsjecam, Hrvatska je, uz Grčku, u četvrtom tromjesecu 2017. zabilježila najslabiji rast BDP-a među zemljama EU-a.

NACIONAL: Premijer je održao govor o Hrvatskoj kao uspješnoj europskoj priči na nedavnom skupu Europskih pučana u Münchenu. Nama u Hrvatskoj zvučalo je to pomalo ironično. Kako ga vi komentirate?

Dovoljno je njegov nastup usporediti s govorom Angele Merkel koja na istom mjestu nije oključivala otvoriti najteža pitanja današnje Njemačke i Europske unije. Kancelarka najsnažnije europske ekonomije i države koja i po mnogim drugim kriterijima prednjači na kontinentu, otvoreno je rekla da su temelji EU-a poljuljani pomanjkanjem zajedništva u rješavanju izbjegličke krize, što direktno ugrožava njena ključna dostignuća. Pet godina članstva u Uniji Hrvatskoj je sigurno donijelo dosta toga pozitivnog, ali daleko smo od toga da narativ o "uspješnoj europskoj priči" bude opravдан. Dovoljno je pogledati različite relevantne rang liste gospodarske uspješnosti, gdje smo na začelju, dok

visoko kotiramo na ljestvicama koje mijere različite forme društvene patologije.

NACIONAL: Europska komisija nedavno je objavila i novo Izvješće o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj, u kojem se upozorava na diskriminaciju nacionalnih

'BALANSIRANJE aktualne vlade unutar većinske stranke i same koalicije pod pritiskom desnih i klerikalnih radikala, otvara prostor opcijama koje relativiziraju dosegnute standarde, osobito manjinskih prava'

manjina, osobito Srba i Roma te LGBT osoba, porast nacionalizma, porast govora mržnje, dok se u Izvješću Vijeća Europe ističu fašizacija društva, toleriranje ustaških simbola i neadekvatne reakcije vlasti na te pojave. Treba li se hrvatska vlada zabrinuti?

Prvenstveno se trebaju zabrinuti svi hrvatski građani, a posebno pripadnici neke od manjina. Građani s pravom očekuju od hrvatske vlade da štiti njihova ljudska i građanska prava. Nažalost, balansiranje aktualne vlade unutar većinske stranke i same koalicije pod pritiskom desnih i klerikalnih radikala, otvara javni i politički prostor opcijama koje relativiziraju dosegnute standarde, posebno manjinskih prava. Tu je zadaća vlade jasna i nedvosmislena. Hrvatsku, kao članicu EU-a, kao suvremenu i razvijenu državu, legitimira i odnos prema vlastitim građanima, neovisno kojoj manjinskoj zajednici pripadaju. Njihov osjećaj sigurnosti i slobode indikator je i Hrvatske kao sigurne i slobodne zemlje.

NACIONAL: Ljudska prava krše se i u Mađarskoj i u Poljskoj, no stvarnih kazni nema jer Europska pučka stranka treba Orbána, a i rado bi u svojim redovima

vidjela stranku Pravo i pravda Jarosława Kaczyńskiego, koja je na vlasti u Poljskoj. Nije li to europsko licemjerje?

Da dvostrukih standarda u europskoj politici ima napretek, ne treba posebno dokazivati, ali u ovom slučaju treba biti precizniji. Naime, nije tajna da Europska pučka stranka godinama tolerira Orbánovu antiliberalnu rekonkvistu. Dapače, umjesto da ga je na vrijeme izolirala slijedeći primjer europskog otpora austrijskom crno-crnom eksperimentu iz 2000. godine, danas mađarski premijer uživa poziciju lidera pokreta za reviziju samog EU-a. Cijeli niz događaja u Mađarskoj doveo je do ozbiljnog narušavanja vladavine prava i temeljnih sloboda, čime Orbán sustavno testira sposobnost EU-a da obrani svoje temeljne vrijednosti. Pri tome otporu ipak pružaju dvije institucije EU-a. Parlament i Komisija uporno reagiraju na ponašanje Varšave i Budimpešte, pri čemu mogućnost aktiviranja članka 7. Ugovora o EU stoji na stolu već duže vrijeme. Taj članak uspostavlja mehanizam za suspendiranje određenih prava u slučaju da država članica ozbiljno i ustrojno krši vrijednosti EU-a. U prijedlogu europskog proračuna za razdoblje nakon 2021. godine, Komisija prvi put želi otvoreno povezati isplate novca s dosljednim poštivanjem temeljnih vrijednosti EU-a. Koliko će sve to biti dovoljno i djelotvorno, ovisi i o spremnosti europskih pučana da razriješi dilemu: sankcionirati Orbána ili se otvoreno organizirati?

NACIONAL: Izvješće Državne revizije pokazalo je da je Hrvatska do sada ugovorila tek 47 posto sredstava iz kohezijskih fondova za tekuće proračunsko razdoblje, od čega je direktnim korisnicima uplaćeno tek nešto više od šest posto. Zašto se onda Vlada hvali svojim uspjesima i je li to znak za uzbunu?

Možda zato što je to dio nove vladine PR obiljetničke strategije o Hrvatskoj kao uspješnoj EU priči. .

NACIONAL: Traje rasprava o novom proračunskom razdoblju EU-a nakon 2020. i nakon Brexita, što znači i da će proračun biti manji. Mijenjaju se i kriteriji za raspodjelu kohezijskih fondova. Hrvatska će izgubiti oko šest posto, odnosno oko 500 milijuna eura. Kako će se to odraziti na Hrvatsku?

Hrvatska je, nažalost, ozbiljno podbacila u koširjenju sredstava iz trenutnog višegodišnjeg proračunskog razdoblja u kojem smo na raspolažanju imali 8,6 milijardi eura iz kohezijskog fonda i 2,3 milijarde eura za ruralni razvoj. S obzirom na broj stanovnika i veličinu zemlje, riječ je o značajnom novcu. Ako bismo slijedili primjere dobre prakse zemalja poput Rumunjske i Bugarske i značajno poboljšali iskorištenost fondova, tada nam ni nešto manji iznosi u budućem europskom proračunu ne bi onemogućili razvoj. Osim toga, manje novca iz fondova možemo kompenzirati sredstvima za pripremu ulaska u eurozonu. Za tu svrhu namijenjeno je oko 25 milijardi eura. Nemojmo zaboraviti da budući proračun predviđa i 500 milijuna eura godišnje za poslove europske sigurnosti i obrane. Najavljen je zapošljavanje novih deset tisuća ljudi kako bismo boljim upravljanjem vanjskim granicama EU-a što prije otklonili unutarnje kontrole. Naravno da treba voditi računa o tome da predloženi proračun mora

preživjeti tvrde pregovore, otpore interesnih skupina i na kraju potvrdu Vijeća i Parlamenta.

NACIONAL: U Hrvatskoj su, čini se, prikupljeni potpis za referendum o ponишtenju Istanbulske konvencije te za promjenu izbornog sustava. Ako se dokaže da je doista sakupljen dovoljan broj potpisa, što bi to značilo za demokratska dostignuća Hrvatske i jesu li zahtjevi koji se odnose na nacionalne manjine ustavni?

O ustavnosti predloženih referendumskih pitanja, sukladno najavama, ali i Ustavu RH, odlučit će Ustavni sud. Nadam se da do referendumu neće ni doći jer stvarne namjere inicijatora referendumu ciljaju na dalekosežnu redukciju temeljnih političkih prava i potiskivanje vrijednosti važnih za postojanje otvorenog gradanskog društva. Posve je jasno, također, da nastalu situaciju valja iskoristiti za snažnu političku aktivnost i reformiranje svih odavno evidentiranih "uskih grla" u društvu kako nam se ne bi ponavljala negativna izvješća o stanju ljudskih i manjinskih prava.

NACIONAL: Kako gledate na žestoka prepucavanja između predsjednice, premijera i predsjednika Sabora? Nije li to pomalo čudno, budući da dolaze iz iste stranke i svi su profesionalni diplomatи?

Mislim da nije dovoljno tumačiti njihovu sve naglašenju netrpeljivost tek kao sudar osobnosti ili karijernih taština. Ima, naravno, i toga, ali ovdje prije svega svjedočimo personalizaciji trenda karakterističnog za mnoge stranke desnog centra danas u Europi. U vrijeme kada oponenti liberalne demokracije diljem EU-a dobivaju obilatu potporu u biračkim kutijama, desne stranke poput HDZ-a postaju poprište onih koji bi u bitci s nadirućim populistima koristili uobičajeni konzervativni narativ dok bi njihovi stranački suparnici preuzeли populističku i retoriku i politiku.

NACIONAL: Kako komentirate demografske mјere koje je predložila predsjednica? Je li za to trebala jednička sjednica Vlade?

Predsjednica je prijašnjoj vladi prijetila lupanjem šakom o stol, ali ovoj je zbilja počela lupati šakom po vratima. Sve zbog sazivanja famozne sjednice Vlade na kojoj bi mogla konačno pokazati koliko je njenja sposobnost rješavanja vitalnih hrvatskih problema zakinuta skućenim ustavnim ovlastima. Predsjednica želja da utječe na formuliranje javnih politika u Hrvatskoj, više je nego evidentna, no glavni motiv ovog vehementnog postupanja je ovladavanje biračkim tijelom HDZ-a uz pomoć instrumenata iz političke alatnice suvremenog populizma. Pobornik sam vođenja politike na drugačiji način - umjesto reality showa i galame, političku poziciju i politički autoritet treba graditi na studiozno pripremljenim i primjenjivim mjerama. Njih valja uspješno implementirati s političkim akterima koji su i Ustavom nadležni za njihovu provedbu. Ovako ostaje samo pokušaj političkog urudžbiranja u medijsku knjigu utisaka. No od toga stvarne koristi nema.

NACIONAL: Predsjednica je u Bruxellesu izjavila da su otvorene granice i mobilnost najveća mana EU-a koja šteti hrvatskoj demografiji. Neimenovani izvor iz Vlade oštro ju je kritizirao, a i javnost je tu izjavu popratila s nevjericom. Kako ste je vi doživjeli?

Načelno, uvijek je loše kada morate naknadno objašnjavati vlastite izjave i koristiti čuveno "izvlačenje iz konteksta". Sama karijera predsjednice od srednje škole do Pantovčaka najbolje dokazuje koliko mogućnosti sloboda kretanja pruža pojedinцу. Mislim da se mogla spretnije pozvati na činjenicu da je mobilnost u Europi u periodu od 1990. do 2015. godine rezultirala iseljenjem više od dvadeset milijuna ljudi s nekadašnjeg Istoka na Zapad. Odlazak tolikog broja, prije svega mladeg, obrazovanijeg i poduzetnijeg stanovništva s prostora tzv. Nove Europe, s vremenom je posvuda izazvao goleme političke, gospodarske, socijalne, kulturne i psihološke posljedice. S jedne strane, kompanije na Zapadu su profitirale, ali gospodarski rast nije se adekvatno odrazil na rast plaća radnika, što je u vrijeme velike finansijske krize prije deset godina i rezanja socijalnih servisa, postupno dovelo do nezadovoljstva europskim projektom, a tijekom izbjegličke krize i do epidemije populizma. Što se tiče članica EU-a s bivšeg Istoka, takav tip demografskih poremećaja negativno je utjecao na procese liberalizacije ovih društava i doveo na vlast autoritarne režime. Budimo iskreni, s obzirom na

bi odlaskom s Markova trga pali u zaborav, a neki vjerojatno dopali zatvora. Međutim, ništa ne može zamaskirati zabrinjavajuće stanje u mojoj stranci. Taj postojani ali spori pad rejtinga čak djelomično kamuflira stvarnu situaciju. Imunost Vlade na velike afere trajat će dok postoji imunost vodstva SDP-a na potrebu da adekvatno reagira na unutarnje probleme koji opterećuju stranku i tako slabe njen utjecaj u društvu. Nažalost, taj put u irrelevantnost može trajati dugo. Vjerojatno ipak ne toliko dugo koliko se za bivšeg vodstva stranke priprema teren za ovakav SDP-ov hod po trnu.

NACIONAL: Koprivnički gradonačelnik Mišel Jakšić posljednji je od Bernardića zatražio da odstupi s funkcije u interesu stranke. Slažete li se s tim zahtjevom?

Medijskih istupa stranačkih nezadovoljnika je sve više, a lepeza njihovih argumenata u prilog promjenama sve šira. Zahtjev za odstupanjem predsjednika Bernardića pomalo postaje zajednički nazivnik sve šarolikije skupine u stranci. Ponovit ću svoj stav. Ovo po svemu sudeći nije izborna godina, ali je zato iduća - dvostruka. Iza nas je Konvencija na kojoj smo usvojili novi program i statut, a ciklus unutarstranačkih izbora pri samom je kraju. Ako se želi uspješno potvrditi na tim izborima, SDP ne smije u 2019. prenijeti najkrupnije probleme s kojima se nosio tijekom 2018. U slučaju da se to ne dogodi, odgovornost sadašnjeg vodstva bit će zaoštrena do krajnosti. SDP nikako ne smije u očima građana postati sinonim današnje Hrvatske, kao što je to postao HDZ; loše vođena stranka, bez strateškog usmjerenja, opterećena besplodnim sukobima. Ukratko, struktura iz koje se odlazi i kojoj, kao i Hrvatskoj na europskoj razini, stalno pada rejting.

NACIONAL: Kako gledate na izborni unutarstranački inženiring koji je proveo Davor Bernardić, osobito u Zagrebu? Je li on postao nesmjerljiv?

Nije dobro što su rasprave o procedurama unutarstranačkih izbora, kao nikada do sada, opteretile njihove rezultate. Padale su ozbiljne optužbe za manipulaciju, podizale se kaznene prijave, izbacivalo iz stranke i prijetilo izbacivanjem. Nisam siguran koliko će stranka iz ovih izbora izaći konsolidirana i spremna ispuniti ono što od nje očekuju građani i njene sanse za drugi mandat.

NACIONAL: Što kažete na predsjedničine ambicije da predstavlja Hrvatsku na predsjedanju EU-om 2020.?

To je samo zoran primjer otvaranja još jedne bojišnice prema konkurenциji u HDZ-u. Naravno,

'PRIJAŠNJOJ VLADI predsjednica je prijetila lupanjem šakom o stol, ali ovoj je zbilja počela lupati šakom po vratima. Glavni motiv ovog vehementnog postupanja je ovladavanje biračkim tijelom HDZ-a'

taj zahtjev dodatno implicira kako nema sumnje da će obavljati istu dužnost i u prvoj polovici 2020.?

NACIONAL: Afera Agrokor, sukob interesa potpredsjednice Vlade i netransparentna uloga premijera u cijeloj priči bili bi idealan povod za pad bilo koje vlade osim hrvatske. SDP u takvoj situaciji gubi rejting i očito nije prepoznat kao alternativa. Što se još mora dogoditi da dođe do smjene vodstva?

Da budemo načisto, ova vlada ne održava se samo zbog nejasne alternative koju predstavljaju SDP i druge stranke oporbe, koliko zbog toga što dovoljan broj zastupnika u ovom sastavu Sabora ne vidi za sebe bolju alternativu ako Vlada padne. Neki

Jedini sam član SDP-a koji se dvaput kandidirao za predsjednika i nije uspio. Mogućnost nastavka svoje političke karijere vidim ponajprije u provjeri rezultata svog rada u izjašnjavanju općeg biračkog tijela. S obzirom na postojano visoki rejting koji imam u ispitivanjima javnog mnenja, volio bih da svojom kandidaturom doprinesem što boljem rezultatu stranke na izborima iduće godine. Neovisno o kojim se izborima radi, SDP bi s pripremama trebao početi - jučer.